

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNASŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :		Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok ---	4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka ---	2 " — "	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
Na štvrt roka ---	1 " 20 "	Majiteľ a vydavateľ :	ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>		JAN MOLNÁR.	nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Vývin priemyslu.

Netreba dokazovať, že u nás ako všetko iné, tak aj priemysel upadol pod liberálmi. Liberálne zákony však len z čiastky zapríčinily poklesok priemyslu, z veľkej čiastky sú jeho príčinou aj sami priemyselníci a všeobecné zmýšľanie ľudu o priemysle.

Prevádzal sa u nás priemysel, ale zväčša len dľa starého a od predkov zdedeného spôsobu. Mali sme čižmárov, halenárov, remenárov, kolárov, bednárov a iných remeselníkov, všetko ľudí poriadnych a statočných, ktorí len tú jednu chybu mali, že sa neusilovali remeslo svoje vyvíňovať, nehladeli, aby z malých priemyselníkov stali sa veľkí priemyselníci. Mnohí pravda nemali k tomu spôsobu a prostriedkov, bo museli radi byť, že vyžiť mohli zo svojho remesla a tak mohli udržať svoju rodinu. Iní zase, ktorým s pomocou Božou lepšie išlo, len o to sa namáhali, aby si čím viacej z remesla svojou usilovnosťou a povedzme statočnosťou sgazdovali; tento čistý výnos, aký im remeslo jejich donášalo, neobracali však na zdokonálenie a pozdvihnutie svojho remesla ako by sa to bolo patrilo, lež keď sa už operili, kupovali domy, role, vinice, stali sa pánmi a rozlúčili sa s remeslom svojim. Chybovala im láska a vôľa ku svojmu remeslu. Toto isté bolo vídať aj v jejich rodinnom kruhu. Zámožnejší remeselník, keď mal syna, neučil ho doma vo svojom remesle, lež ho poslal do škôl, aby sa vyučil za fiškála. keď mal viacej synov, to z nich aspoň jeden musel byť kňazom. Veď to samo v sebe pekná a chvalitebná vec bola, ale tie peniaze, čo sa obra-

cali na učenie za fiškála, alebo za kňaza, odňaté boly remeslu. Remeselníci sa tedy v istom ohlade sami oslabovali a oškodovali. Nevážili si stav svoj tak, ako si ho vážiť mali. Učen, tovaryš, stali sa pacholci nie vážnosti, lež všetkého iného. Tak ďaleko to prišlo, že v mnohých remeselníckych domoch, keď sa chlapčisko nechcelo učiť, etec sa mu obyčajne tým vyhrážal, že ho dá za učňa. Považoval teda učňa sám za to najposlednejšie stvorenie na svete. Zabudol na to, že aj on bol dakedy učňom. Nenie preto potom tomu divu, že keď si remeselníci sami stav svoj nevážili, lež ho ešte uponižovali, nevážil si ho tiež ani druhý svet. Toto bolo ale zvláštnou príčinou poklesku a upádania remeselníctva.

Druhú vážnu príčinu tohoto poklesku spatrujeme v liberálnom zákonodarstve. Liberálne zákony ako podkopaly všetky ostatné stavy, tak remeselníctvo doprosta mravne a hmotne zničily. Volakedy mali remeselníci svoje neodolateľné pevniny v cechách. Boly to sriadenia, postavené na nábožno-mravnom základe. Toto vedeli liberáli tak u nás, ako aj po iných krajinách a preto vyniesli všestranne zákony slobodného priemyslu, na základe ktorých aj ten, kto sa jednému alebo druhému remeslu neučil, mohol bársjaké remeslo sprevádzať. Tieto zákony sú ale zkazou a príčinou hmotného a mravného úpadku remeselníctva. V iných krajinách to už nahliadajú, v Rakúsku a Nemecku už dvakrát revidovali priemyselné zákony. U nás kresťanská ľudová strana všemožne nalieha na to, aby tie priemyselné zákony revidované boly. Ako v každom ohlade, tak aj v tomto, kresťanská ľudová

strana snaží sa o to, aby pomôženo bolo aj malým priemyselníkom. Toto jedno vidno a o tomto každý nepredpojatý človek presvedčiť sa môže z tej reči, ktorú ablegát kresťanskej ľudovej strany dr. Alexander Ernszt dňa 19. októbra pri pojednávaní zákonnej predlohy o vývine priemyslu povedal na sneme, kde sa nasledovne vyslovil: «Ponevác ale zretedne vidíme, že malý priemysel nemôžeme na nohy postaviť subvenciami a tým, keď peniazmi alebo akýmikolvek inými výhodami malému priemyslu ku pomoci pospiechame, ani mnoho nevykonáme, ani sociálnu politiku neprevedieme: o mnoho vážnejšie a prospešnejšie je pre malý priemysel, aby už raz prišiel ten čas, aby priemyselný zákon revidovaný bol a aby pri tejto revízii do priemyselného zákona vzaté boli také zmeny, ktoré nám najväčšiu garanciu môžu dať k tomu, aby trieda malých priemyselníkov v najbližšom čase nezahynula. Ja za to mám, že je to jediná spôsob k tomu, aby sme za malý priemysel voľačo urobili mohli. Preto pri tejto príležitosti aspoň o to sprosím obchodnú vládu, aby sa vylovila, kedy zamýšľa predostref snemu predlohu na revíziu priemyselného zákona».

Obchodná vláda snaží sa prítomne prispieť ku vývinu veľkého priemyslu. Činí to ona tým úmyslom, že tým aj malému priemyslu pomôže. No však pravá cesta výdatnej pomoci a vývinu malého priemyslu je len revízia zákona ako za to bojuje kresťanská ľudová strana!

Franc Rákóczi II.

Dňa 27. októbra prevezú cez hranicu vlasti našej zemskej pozostatky kniežata Franca Rákócziho a jeho súdruhov, ktorí za slobodu, blaho a budúcnosť Uhorska zmužile bojovali a neskôr trpezlivo a s odovzdaním sa do vôle Božej snášali ťažký osud svoj vo vyhnanstve.

Knieža Franc Rákóczi zomrel v tureckom meste Rodosto roku 1735. Mrtvolu jeho na jeho žiadosť preniesli do Galaty blízko Carihradu, hlavného mesta Turecka. Rákóczi si preto žiadal, aby tam mrtvolu jeho previezli, bo tam pochovaná bola jeho vrele milovaná matka Helena Zrínyi, ktorá dňa 18. februára roku 1703. v Nikodemii zomrela.

Pozostatky vedúceho panovníka Uhorska a vyvoleného panovníka Sedmohradska spočívaly tu v cudzom svete v kostole sv. Benedika, ešte

roku 1475. vystavenom. Tu spočíval krem jeho matky aj jeho syn Jozef ako posledný tohoto pokolenia, ktorý zomrel dňa 10. novembra roku 1738. Tu bola tiež k večnému odpočinku uložená aj Kristina Csáky, manželka kuruckého vodcu Bercsenyiho, ktorá v Rodoste zomrela dňa 25. apríla roku 1723.

Jeho veličenstvo, slávne panujúci kráľ Uhorska Franc Jozef I. dovolil, aby pozostatky kniežata Franca Rákócziho II., jeho drahých príbuzných a súdruhov do rodnej zeme dovezené a na večný odpočinok uložené boli. Dovezú teda dňa 27. októbra aj pozostatky hlavného vodcu a námestníka kniežata, grófa Mikuláša Bercsenyiho († 6. novembra r. 1725.), polného maršala grófa Antona Eszterházyho († 10. aug. r. 1722.) a hlavného dvorného majstra kniežata, Mikuláša Sibrik († 7. okt. r. 1735.). Dovezené budú napokon aj v izmidskom hrobitove pochované pozostatky dňa 13. septembra roku 1705. zomrelého kniežata Imricha Thökölyho.

Ponevác ale meno Rákócziho bolo potupené: XLIX. zák. článok z roku 1715. vyhlásil totiž Rákócziho a Bercsenyiho za verejných nepriateľov zákonného kráľa a krajiny a nariadil jejich vypovedanie z vlasti: Dňa 17. októbra predostrel ministerpredseda s povolením jeho veličenstva kráľa snemu návrh zákona, ktorým sa nariaduje, aby telesné pozostatky Franca Rákócziho a jeho súdruhov vo vyhnanstve sa nachodiace domov dovezené boli; druhým odsekom návrhu zotierajú sa oné body 15. zák. článku z roku 1715., ktoré pohanily pamiatku Rákócziho.

Z príležitosti prevezenia pozostatkov kniežata Franca Rákócziho II. kardinál knieža-primas Vaszary vydal pastiersky list, v ktorom sa vyslovuje nasledovne: «Následkom veľkodušného odhodlania apoštolského kráľa našeho, zemskej pozostatky Franca Rákócziho II. a súdruhov jeho vo vyhnanstve sa nachodiace navrátiť sa z cudziny k poslednému odpočinku v matke zemi drahej vlasti nasej. S citami radosti a povďačnosti nech prijíma národ dňa 27. tohoto mesiaca pozostatky vlasteneckých čností veľkého vítečníka. Znaky úcty a poklony sprevádzaj ich budú od Oršovy až po Košice. Slušno je, aby v týchto slávnosťach krajinských vhodným spôsobom účasť bralo aj moje arcibiskupstvo. Nariaďujem preto, aby dňa 28. tohoto mesiaca, keď drahé pozostatky na východné nádražie v Budapešti dovezú a z tadiaľ v slávnostnom pochode prenesú ich do V. okresu chrámu sv. Štefana, pod celým pochodom zvonilo sa vo všetkých kostoloch hlavného mesta. Vyzývam spolu veľbné duchovenstvo hlavného mesta a nakoľko to okolností dopúšťajú aj okolia aby v najväčšom počte súčasťnilo sa na slávnostnom pochode.

Nariaďujem spolu, aby dňa 29. t. m. kedy v Košiciach odbavujú sa pohrabné obrady, v sídelnom chráme mojom a vo všetkých farských chrámoch arcibiskupstva môjho slúžily sa zádušné sväté omše za dušné spasenie panovníckeho hrdinu a jeho súdruhov vo vyhnanstve».

Podobného obsahu pastierske listy vydali aj všetci ostatní arcipastieri Uhorska. Gróf Gustáv Majláth, biskup sedmohradský, píše, že Franc Rákóczi II., ako verný katolík, na príklad je všetkým budúcim stoletiam.

Na dušičky.

Napísal *Gejza Schmid*, kaplán.

Ó, jak vznešené si srdce kresťanské! Dnes vreľá láska tvoja zažiha svetielka po hroboch v Pánu zosnulých. Jak ďaleko je rozšírená cirkev Kristova, dnes emiteri v svetle horia, na znamenie slov Krista Pána: «Ja som svetlo sveta» a na znamenie toho, že nebohí v Pánu zosnuli, žijú v našej pamäti.

Cirkev učí, že medzi živými údami cirkve a dušičkami v očistci je duchovné spojenie.

Dnes, keď slávime pamiatku všetkých verných dušičiek, je toto duchovné spojenie patrné.

Kto je ten človek, ktorý by nemal svojich milých, ktorí už v tichom a tmavom hrobe odpočívajú?

Tam na emiteri v tichom spánku ležia naši milí.

Tu odpočívajú naši predkovia, naši prarodičia, naši starí rodičia, naši vlastní rodičia, otec a matka, ktorí obdarili nás životom, aby sme na zemi žijúc, P. Boha oslavovali.

Bratia a sestry naše, naši pokrevní a príbuzní, spolu naši duchovní a vychovavatelja, duchovní kmotrovia a kmotry, potom naši srdeční priatelia, všetci spolu tu v tichosti odpočívajú.

Každý jeden človek má svojich milých, ktorí ho predišli do večnosti a včul tam spia sladký sen nádeje na deň vzkriesenia k životu večnému.

Každý máme svoj cintor, na ktorý dnes myslíme, ku ktorému buď to v duchu, alebo v skutku pospiechame.

Na hroboch horia svetielka blahej pamäti, hroby kryjú vence a medzi smutnými vrúbami veje vetrik, pohybujú svetielka, na znak toho, že všetko je marné a pomínutelné na tejto zemi.

Pri každom hrobe stoja alebo kľáčia hlboko v srdci zarmútení mužskí a ženské, väčšie a menšie dietky.

Kde-tu slyšíme modlitbu alebo plač, veď každý má za koho sa modliť, mnohí majú koho oplakávať!

Každý z nás pocítil už veľkú ztratu, keď z tejto časnosti odoberali sa od nás tí, ktorých sme nekonečnou láskou milovali a všetci išli, nie, neišli, ale nesení boli na pokoj večný, v tichom a tmavom hrobe čakajú, kým Boh skrze anjela svojho povolá ich k životu, aby sme sa znovu všetci zase zišli, jeden druhého poznajúc, niekedy uzreli brány kráľovstva Božieho a bude-li

Boh nám milostivý, cez brány tieto dostali sa k Bohu, do kráľovstva večného blahoslavenstva, lebo pekne to hovorí sv. Augustín: «Nemá srdce pokoja, pokiaľ neodpočinie v tebe, ó Bože!»

Navštívme dnes emiteri svoje, každý svoj, keď ne- nie z nás jeden, ktorý by nemal svojich milých v Pánu zosnulých, ktorí čakajú na deň tento, aby sme ich dnes potešili, hroby jejich navštívili a tam modliac sa za nich hrodu zeme našimi slzami kropili, veď tá zem, tá hruda nenie je tak tvrdá, aby nezvlažila ju slza naša.

Hrob, na ktorom stojím, je hrob otea môjho! Ako malý žiačik bol som na Vianoce doma, až po Novom roku som z domu odišiel. Doma otea som zdravého nechal, ale niekoľko dní po Novom roku píše mi matka, abych domov pospiechal, lebo otec umiera. Keď som domov prišiel, otec už bol so sviatosťami zaopatrený, ale oči boli už sklenasté, nevyprával. Klaknul som si ku posteli, bozkával a slzami kropil som ruku o mňa tak starostlivú. Matka a sestry hlasne plakaly. Otec zdvihol ruku, snáď ma chcel požehnať, ale ruka klesla, len slová modlitby umierajúceho otea bolo slyšať a to zreteľne: «Otče náš, ktorý si na nebesiach... posväť sa meno tvoje... *prijd' kráľovstvo tvoje!*...» a ducha vypustil. A tak táto úbohá matka stala sa vdovou a syn sirotou!

Hneď v susedstve stojí jeden čierno-bodkovaný mramorový biely kameň s nápisom: *Maria*.

Hrob sestry mojej. V ďalekom svete bola s mužom. Prišla ju navštíviť najmenšia dcéra Janka. Toto dieťa bolo jej všetko, potecha, radosť, bohatstvo! To jedenásť-ročné dievča ale upadlo do horúčky, po príchode na deviaty deň už ležalo mrtvé, ačkoľvek aj v smrti pekné jako každá nevesta Krista Pána, ktorú ženich nebeský volá k sebe v kráse, spanilosti a nevinnosti. Matka ale nemohla zabudnúť dieťa. Ako keby bolo to dieťa fahalo matku do hrobu, matky zo dňa na deň ubývalo, po roku tá pokná ženská klesla do hrobu, zanechajúc za sebou dve siroty.

Pri nej stojí kríž s nápisom: *Paulína!* Žila 30 rokov. Poznal som ju. Zdravá a pekná bola, málo ktorá ženská má tak pekné oči a vlasy. Nábožného ducha bola. Ale muž, ten bol ľahkomyselný a to ju tak trápi, že na vidom očí pospiechala k hrobu, kde po trápnom živote pokoj našla, ten pokoj, o ktorom Spasiteľ hovorí: «Dám vám pokoj, *môj pokoj vám dám.*»

Tam ďalej ten mladý muž, ktorý kľáčí s tvárou na hrobe, svoju manželku oplakáva. Z čistej lásky sa sobrali. On bol chudobný, ale ona majetná a bohatá. Vidiac ale, že mládenec bol bohabojný a čnostný, vydala sa za neho, ačkoľvek rodičia bránili sobáš. Dobre som ich znal. Rok tak žili ako holúbky, v čistej a vrelej manželskej láske. Ale ten pôrod, ten bol nešťastlivý, dieťa bolo mrtvé a matka vo veľkých boľastach umrela. Len osemnásť rokov mala a musela opustiť dom, zem a manžela.

Nehovorte, že tento manžel je mäkkého srdca, veď veľká je boľasť jeho nad ztratom svojej milej manželky.

Ponechajte ho na tom hrobe plakať, snád tie vyliate slzy prinesú aj obľahčenie srdca.

Pri tomto hrobe je druhý. ale na kríži žiaden nápis. Veď aj to drevo na tento kríž len vyprosila tá úbohá matka, ktorá nad hrobom zalamuje ruky, veď v ňom jej jediná podpora, jediný syn odpočíva. Chudák Janko! Ako aj nešťastlivo pochodil! V panskej hore drevo rúbali. Chcel dolu sbehnúť, ale ten ohromný strom bol chytřejší, roztrieskal mu hlavu! Neplač úbohá matička! Nikto na svete nevynahradí ti škodu, ale zdvihni zrak tvoj z hrobu hore k nebu, veď nad biednymi vdovami stráži sám Otec nebeský!

Ďalej stojí kríž s nápisom: *Maria Rudinskýl*

Ach povedz tým tvojim milým rodičom, ty krásna a spanilá panno, prečo odpočívaš v tom tmavom príbytku, tam dolu pod čiernou zemou, kde niet hlasu a života!?

Snád najmilejšia bola tá nebohá Mariška v našej dedine.

Doma dobré a poslušné dieťa, na ulici čnostná panna, v kostole nábožná a tichá.

S jakou radostou krásnila ten chrám Boží. Večítý úsmev bol na jej červených perničkách. Prívetivá a milá bola ku každému.

Rodičia, ako hovoria, zakladali si v nej.

Každodenne ona spôsobovala rodičom radosť, veď Boh k radosti rodičom dáva dobré deti.

Kto by ju bol videl, bol by povedal, že nad ňou smrť nemá moci!

Či v skutku tak ukrutná by bola tá smrť, že pod jej ukrutnou kosou aj to najpeknejšie kvietie padnúť musí?!

Snád v tom zimnom kostole sa prestydla a Boh chcel prv odmeniť jej prácu.

Nanáhle umrela! Neplačte rodičia, ale tešte sa slovami Spasiteľa: «Ani oko nevidelo, ani ucho neslyšalo, ani do srdca človeka nezostúpilo, čo Boh prichystal tým, ktorí ho milujú!»

Ty ale mladá a krásna panno, Mariška, odpočívaj v pokoji.

Tam tá mladá osoba v čiernom závoji kľučí pred krížom svojho snúbenca, od veľkého bólu srdca bledá ako vosk.

Hrozný pád to bol. Po zasnúbení svojom odcestoval mladý snúbenec do mesta, aby milej svojej do daru nakúpil drahé kamene a ju prekvapil. Keď v noci zostupoval z vlaku, ktorý ešte nezastal, nešťastlivo pod kolesá padnul, ktoré ho na kusy rozsekaly. Keď ho našli, už bol mŕtvý. Snúbenica práve k sobášu myrtovej veniec si viala, keď počula smutnú novinu. Zamdlela a polomŕtva klesla na zem!

Keby ten hrob nepoznal, škriepil by sa, že to nie ona. Veď kde sa podela tá krásna postava, tá spanilá tvár, ten oheň mladosti v bodrych očiach!

Človek by myslel, že to len bledý tieň tej krásy!

To bol ale nad ňou osud Boží, aby na mladých ramenách niesla kríž navštívenia Božieho!

Tú mladú vdovu tam pred veľkým krížom so sedem deťmi kľučiacu a plačúcu dobre poznám.

Muž zo dňa na deň skusoval, že nemožno tu vyžiť s manželkou a s tými deťmi.

Šiel do Ameriky. Boh požehnával prácam a snám jeho.

V jednej bani uhlie kopal. Zárobky byly dobré. Peniažky domov posielal, aby žena vyplácala dlhy. Keď sa minulo desať rokov a to v ťažkej a neprestajnej práci, muž zošporujúce sebe pekné peniaze, umienil si, že pôjde domov, do svojej otčiny.

Odpísal žene, kedy príjde, aj označil jej tú štáciu, kde ho má čakať.

Žena bola plná radosti so svojimi deťmi, že uzre manžela a deti tatička svojho.

Jedného dňa, keď matička práve vyprávala deťom, že zajtra dôjde tatičko z Ameriky, došla depeša, telegram, že tatička aj s mnohými inými zasysala zem, so svojimi milými dieťkami a manželkou drahou už sa tu na zemi nevidia, ale len v krajine nebeskej.

Nedivte sa, že táto úbohá a nešťastlivá manželka tak horko a žalostne plače!

Najmladšie dieťky tešia ju plačlivým hlasom: «Neplačte mamičko, veď Boh je nad nami!»

Ona ale plače. «Bože môj, prečo si ma opustil?!»

Keby si vedela ženo, že Boh je starostlivý o teba, miernila by si plač svoj.

Ty ešte nevieš, Boh ale vie, že ten mužský, ktorý u boku kríža stojí, v krátkom čase stane sa manželom tvojim a otcom tých osirotených dieťok tvojich!

Navštívme ešte jeden hrob. Na zlatom kríži nápis: *Ján Kempny*, kaplán, usnul v Pánu v 27. roku života svojho. Pri hrobe kľučí otec a matka, niektoré z tých družíc, ktoré ho na primicie k oltáru, neskôr k smutnému hrobu odprevádzaly.

Keď kaplán tento zo semináriumu vyšiel a ako kňaz účinkovať začal, za cieľ života svojho vyvolil sebe: bojovať za ľud a za jeho svätú pravdu.

Aby tomuto cieľu zodpovedať mohol, vo dne a v noci sa ďalej cvičil, čítal a písal. Keď ho Boh nevyvolá, dnes už ako známy spisovateľ bol by vychýrený býval.

V Kollaroviciach viedol úverkový spolok, do katolíckych novín písal oduševnené články, v Pútniku nábožné rozjímania, pritom perom ostrým napádal nepriateľov ľudovej strany a utlačiteľov ľudu.

Potom preložený bol za kaplána do Oščadnic. Ešte mám tie listy, kde mi píše, že je prevelice šťastný, lebo ľud že je nábožný a dobrý, ide za svojim duchovným ako ovečky.

Započal ozdobovať chrám Boží. Tu ho dostihlo nešťastie, spadnul hlavou na kamennú dlážku, onemočnel, upadnul do horúčky, nebolo mu pomoci.

Pred smrťou tieto slová opakoval: «Prečo musím v takom mladom veku umrieť?! Ó, Bože, veď som chcel za ľud veriaci bojovať!»

Potom usnul v Pánu. Snád preto ho Boh vyvolal, aby odmenil prácu jeho korunou slávy večnej.

Na niektorých hrobch nehoria svetielka, lebo snáď už nežije nikto z rodiny, ach, dajme aj na tieto opustené hroby svetielko, veď každá dušička má dnes radosť z toho.

Pomaly svetielka dohárajú, už tak veľký plameň nebije k nebesám. Na nebi ale Boh zažihá svetielka svojej božskej moci ozdoby, hviezdčky!

Prv, nežli by sme sa z cintora odobrali, vzdychnime si s cirkvou, s modlitbou cirkve svätej: *Requiem aeternam dona eis Domine! — Pokoj večný udel im, ó Pane!* Udel, ó Bože večného pokoja všetkým, ktorí v tichých hrobch očakávajú tela z mrtvých vzkriesenie. — *Et lux perpetua luceat eis. — A svetlo večné nech im svieti — dušičkám v očistci. — Et animae omnium fidelium defunctorum. — A duše vseh zosnulých veriacich — Requiescant in pace. — Nech odpočívajú v pokoji! Amen.*

POLITICKÉ CHÝRY.

Porady kresťanskej ľudovej strany.

V piatok dňa 19. októbra o 6. hodine večer držala kresťanská ľudová strana poradu vo vlastnom kruhu. Pod predsedníctvom Štefana Rakovszkyho prítomní boli nasledujúci: gróf Ferdinand Zichy, Ján Molnár, Ján Csernoch, Alexander Simonyi-Semadam, Otto Förster, gróf Gejza Majláth, Béla Nyáry, Karol Hencz, Mikuláš Zboray, Alexander Giesswein, Franc Darányi, Štefan Tálos, Emil Gyuriss, Franc Csizmazia, Koloman Brestyenzsky, Béla Csitáry, gróf Ladislav Hunyady, Alexander Karácsonyi, dr. Alexander Ernszt. Zápisnicu viedol Béla Nyáry. Ako prvý podal zprávu dr. Alexander Ernszt o zákonnej predlohe cieľom vyvinutia priemyslu a odporúčal je ku prijatiu. Ku predlohe ohlásil sa Štefan Tálos a vzdvihol proti predlohe viacej sťažnosti. Pod pojednávaním prišiel do kruhu minister pravosúdia Gejza Polónyi a prijatý bol s ováciami. Minister pravosúdia súčasťnil sa na porade a odpovedal na námietky proti predlohe pozdvihnuté. Rečnili poťažne predlohy ešte vyslanci Béla Nyáry, Alexander Simonyi-Semadam, Mikuláš Zboray a Štefan Rakovszky. Keď konečne ešte raz premluvil minister Polónyi, porada kresťanskej ľudovej strany vo všeobecnosti prijala predlohu na vyvinutie priemyslu a požiadala vyslanca dr. Alexandra Ernszta, aby v budúcom zasadnutí v mene stránky na sneme rečnil.

S týmto zakončila sa porada a minister pravosúdia Gejza Polónyi pobavil sa cez dlhší čas v kruhu kresťanskej ľudovej strany.

V sobotu dňa 20. októbra pokračovala kresťanská ľudová strana v porade o zákonnej predlohe vyvinutia priemyslu. Poradu ako predseda viedol pápežský praelát Ján Molnár. Zo stránky ministerstva dostavil sa ku porade štátny sekretár Jozef Sterényi a referent predlohy na sneme Emil Nagy. Štátny sekretár prosil ľudovú stranu, aby čas porady na známosť bol vždy daný ministerstvu, by sa na porade aj zastupiteľ ministerstva súčasťnil mohol.

Béla Csitáry spomenul ako sťažnosť, že nenie s tým porozumený, aby vo fabrikách cudzí pracovali. Keď sa jedná o podpore fabrik, v prvom rade nech podporu tú dostanú tie fabriky, čo hospodárske plodiny spracúvajú.

Sterényi odpovedal na spomenuté sťažnosti, že vo fabrikách pracujúcich ochraňuje zákon a že vláda len našským podnikom bude dávať prednosť.

Emil Gyuriss sa pýtal, či vláda aj menšie podniky priemyselné podporovať bude. Štátny sekretár uistoval že práve takéto menšie podniky bývajú v prvom rade účasťné štátnej podpory.

Prehovorili ešte Mikuláš Zboray, Alexander Simonyi-Semadam a konečne Alexander Giesswein o príbytkoch robotníckych, s čím o 10. hodine večer zakončila sa porada.

Pred poradou prišiel do kruhu kresťanskej ľudovej strany aj predseda snemovne Julius Justh a potrvál tam cez dlhší čas v priateľskom rozhovore.

Gróf Agenor Goluchowski odstúpil z úradu.

Gróf Agenor Goluchowski, minister zahraničných záležitostí v nedeľu dňa 21. októbra predpoludním bol na výsluchu u jeho veličenstva kráľa a podal svoju prosbu o prepustenie. Jeho veličenstvo prijal prosbu, dotyčno nového ministra zahraničného však ešte nerozhodnul.

Tlačová pravota.

Ešte v čas voľby Lányiho napadol «Slovenský Týždenník vážeckého notára Juliusa Sokola, že terrorizuje, zdiera a ubíja ľud a že ho Lányiho strana podplatila. Sokol pre osočovanie a urážanie na cti pozdvihol proti «Slovenskému Týždenníku» pravotu. Za článok prevzal zodpovednosť pred súdom zodpovedný redaktor Dušan Porubsky. Porotný súd v sobotu dňa 20. októbra pojednával pravotu. Ponevác nebolo možno dokázať, kto písal inkriminovaný článok, porotný súd fahal na zodpovednosť redaktora a vyniesol veredikt, ktorým Porubského za vinného uznal pre utrhanie na cti a pre osočovanie. Na základe verediktu kráľovská sudna stolica odsúdila Porubského na zaplatenie 400 korún hlavnej a 100 korún pobočnej peňažnej pokuty.

Slovenská ľudová strana nestojí na stanovisku katolíckom, verný katolík nemôže súhlasíť s touto stranou!

KRAJINSKÝ SNEM.

17. októbra.

Krátke zasadnutie držala snemovňa, na ktorom predsedal podpredseda Ludvik Návay. Po uhodnovení zápisnice a prečítaní predsedníckych zpráv referent Emil Nagy predostrel zprávu hospodárskeho výboru o pojednávaní návrhu zákona cieľom vývinu a pozdvihnutia priemyslu.

Minister pravosúdia podal zprávu o smluve s Gréckom uzavretej.

Ministerpredseda predostrel zatým zprávu účtovnej stolice.

S tým sa zakončilo zasadnutie.

19. októbra.

Predseda snemovne Julius Justh o 10. hodine zahájil zasadnutie. Zápisnica predošlého zasadnutia bola prečítaná a uhodnovená. Po prečítaní predsedníckych zpráv pozdvihol sa k slovu:

Ministerpredseda dr. Alexander Wekerle a podal zprávu a návrh, že ponevác jeho veličenstvo kráľ dovolil, aby zemské pozostatky kniežata Franca Rákócziho II. a jeho súdruhov z Turecka domov prevezené byly k večnému odpočinku, súvisle s touto záležitosťou slušné je, aby terajšie zákonodarstvo zrušilo zákonný článok XLII. 2. a 3. §§. z roku 1715., ktorými kniežata Franca Rákóczi II. a jeho súdruhovia ako nepriatelia zákonného kráľa bilagovaní boli.

Snemovňa návrh ministerpredsedu prijala s hlačným oduševnením a na návrh predsedu snemovne dala ho doručit pravosúdnemu výboru ku bezodkladnému pojednávaniu a sdelenia presnej zprávy.

Po odpovediach ministra výučby na interpellácie zatvorené bolo zasadnutie.

20. októbra.

Presne o 10. hodine zahájil zasadnutie predseda snemovne Julius Justh. Zo stránky vlády prítomní boli v zasadnutí ministri: Franc Kossuth, Ludvik Jekelfalusy, Gejza Polónyi, Gejza Josipovich a Ignác Darányi.

Po podaní predsedníckych zpráv začalo sa pojednávanie zákonnej predlohy cieľom vyvinutia uhorského priemyslu.

Referent Emil Nagy vyslovil uznanie, že terajšia vláda blahonosné účinkovanie svoje začína s tak potrebnou a pre obecnosť veľmi osožnou predlohou. Objasňoval a vykladal v dlhšej reči predlohu a odporúčal ju ku prijatiu.

Minister obchodu Franc Kossuth len vo všeobecnosti zmienil sa o svojej predlohe a povedal, že kto si žiada neodvislosť verejného hospodárstva, ten si aj to musí žiadať, aby sa vyvíňoval priemysel. Za toto pra-

coval, keď bol pri opozícii a nepremenil sa ani v ministerkom kresle. Vyššie kruhy spoločenstva mali by dať príklad, aby zanikla tá bezzákladná mienka, že priemysel a obchod nenie sú panské zamestnanie. (Potlesk.) Odporúča predlohu ku prijatiu.

Vyslanec Julius Maniu neprijíma predlohu, bo dľa jeho mienky z priemyslu politiku robí.

Vyslanec dr. Alexander Ernszt vyslovil svoju mienku o predlohe otvorene, keď povedal: V mene tej stránky, ku ktorej mám česť prináležat osvedčujem sa, že pojednávaniu predlohu vo všeobecnosti prijímam. Podlžný som ale v mene mojej stránky niektoré stížnosti proti nej pozdvihnul. Vyzdvihol rečník potom, že o tejto tak vážnej predlohe pojednáva sa s neslušne veľkou rýchlosťou. Spomenul, že predlohou dáva sa obchodnej vláde do ruky väčšia moc, ako je treba. Povedal, že ačpráve ľudová strana vidí, že tento zákon slúži k posilneniu veľkého priemyslu, predsa ho prijíma, bo z hospodárskych ohľadov pre krajinu je veľmi potrebný, pripojuje ale ku nemu ako junktim, aby snemu predložená bola čím skôr predloha na revíziu priemyselného zákona.

Na návrh predsedu pokračuje sa v pojednávaní predlohy v nasledujúcom zasadnutí. Po interpelláciách zakľúčené bolo zasadnutie.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany.

Dr. Alexander Giesswein.

Všestrannej a hlboko vedeckej vzdelanosti mužom cirkve rimsko-katolickej je ablegát volebného okresu Magyaróvár. Dr. Alexander Giesswein narodil sa dňa 4. februára r. 1856. v meste Tata. Stredné školy odbavil na gymnáziume piaristov v Tate a na hlavnom gymnáziume Benediktínov v Rábe. Bohoslovie študoval na viedeňskom ústave «Pázmáneum» a v ústrednom semeništi budapeštianskom. Za kňaza vysvätený bol roku 1878. po čom ako kaplán účinkoval v Kismártone. Na budape-

štianskej universite stal sa doktorom bohoslovie r. 1880. a 1881. vymenovaný bol za profesora praeparandie v Rábe. Od roku 1883. do 1897. blahonosne účinkoval ako zápisník svätej stolice a tajomník rábskeho biskupstva. Znakom najvyššieho uznania zriedkavých zásluh jeho r. 1897. vymenovaný bol za kanonika rábskeho. Svätoštefanská spoločnosť roku 1903. vyvolila ho za podpredsedu, pod jehožto správou veľký ústav tento katolícky značne sa zmáha. Od roku 1895. je členom mestskej právomocnosti rábskej. Ponevác vždy čilú účasť bral vo všetkých verejného života pohyboch kresťanských, kňazstvo biskupstva rábskeho vyvolilo ho za svojho zástupcu ku autonomickému kongressu r. 1897. Na tomto kongresse účinkoval ako cirkevný zápisník a zasadzoval sa za sriadenie miestnych autonomií. Roku 1897. založil v Rábe kresťanský spolok robotnícky, ktorý na ten čas bol prvý v Uhorsku. Dr. Alexander Giesswein je predsedom «Jednoty kresťansko-sociálnych spolkov» a správcom-podpredsedom «Krajinskej Jednoty katolíckych spol-

kov». Cestoval cieľom zdokonálenia sa vo vedomostach svojích po Nemecku, Francúzsku, Anglicku a Taliansku, bol v Románii, vo Švajciarsku a vo Svätej zemi. Zvláštnym zamestnaním jeho je ale spisba a diela jeho vydané v reči maďarskej, nemeckej a francúzskej. Dľa zásad politických dr. Alexander Giesswein je horlivým členom kresťanskej ľudovej strany. — Volebný okres Magyaróvár roku 1905. vyvolil ho proti

Dr. Alexander Giesswein,
narodil sa 4. februára 1856., ablegát
vol. okresu Magyaróvár, stol. Moson.

kandidátovi liberálnemu s väčšinou hlasov a pri posledných voľbách roku 1906. jednohlasne za krajinského vyslanca svojho.

Dr. Emil Gyuriss.

Voličia volebného okresu čacianskeho boli jednotajne horliví ľudáci. Velebné duchovenstvo okresu aj vo verejnom živote politickom vznešeným príkladom predchádzalo svojemu ľudu. Proti hroznému nátlaku liberalizmu ani horliví vodcovia, ani nábožný ľud nemohli preraziť, aby dľa slobodnej vôle a svedomia svojho nielen hlasovali na kandidáta kresťanskej ľudovej strany, lež aj zvířazili. Pri posledných voľbách konečne zaujal sa za nich muž, proti ktorému všetky intriky liberálov a spojencov jejich ničoho vyviesť nemohly. Dr. Emil Gyuriss je prvým ablegátom kresťanskej ľudovej strany v čacianskom okrese. I aby ho voličia jeho tým dôkladnejšie poznali a ešte viacej si ho zamilovali, podávame v krátkosti jeho životopis ako nasleduje:

Dr. Emil Gyuriss narodil sa dňa 28. marca r. 1872. v Žiline. Stredné školy odbavil vo svojom rodisku v Žiline a na hlavnom gymnáziume v Šoprone. Práva študoval na universite budapešťanskej, kde zložil aj doktorát. Ako samostatný pravotár účinkuje ku blahu ľudu na Čaci. Od mladosti svojej zaujímal sa vždy za všetky pohyby kresťanské, bo je toho pevného presvedčenia, že úbohému ľudu našemu v hrozných biedach jeho len kresťanstvo odpomôcť môže. I aby ľudu odpomôceno bolo, na tom pracuje s telom i s dušou ablegát dr. Emil Gyuriss, týmto cieľom je on vodcom, správcem a predsedom kresťanskej ľudovej strany po celej stolici trenčianskej. Báli sa nepriatelia kresťanskej ľudovej strany, protivníci ľudu a všetkého dobrého, vířazstva tohoto opravdu ľudového ablegáta a preto napadli jeho mandát. Prevedené vyšetovanie dokázalo nad slnko jasnejšie, že všetky návaly, nápady a ponosy nemajú základu. Pravda zvířazila a zvířazí vždy aj ľud, kým nezklátiteľne drží sa pravdy kresťanskej.

Dr. Emil Gyuriss,
narodil sa 28. marca r. 1872., ablegát
voleb. okresu Csacza, stol. Trencsén.

Dr. Karol Hencz.

Prichádzajú neodvislí voličia ku tomu presvedčeniu, že konečne pridružiť sa treba ku kresťanskej ľudovej strane, jestli vlast našu pozdvihnúť chceme ku predošlej veľkosti jej a sláve. Preto kdekôľvek vytýči táto kresťansko-politická strana jej zástavu, ľud veriaci shrňa sa okolo nej a s dôverou hlasuje na jej kandidátov. Voličia volebného okresu Lövő už po druhé vyvolili si za ablegáta kandidáta kresťanskej ľud. strany v osobe dr. Karola Hencza.

Dr. Karol Hencz narodil sa dňa 31. októbra roku 1877. v obci Elek v stolici aradskej. Gymnázium odbavil v Arade, Temesvári a v Segedine práva študoval v Budapešti a v Koložváre. Roku 1901. bol predsedom budapešťianskeho kruhu na universite a vodcom študujúcej mládeže.

Dr. Karol Hencz,
narodil sa 31. októbra 1877., ablegát
vol. okresu Lövő, stol. Sopron.

Po ten čas povstaly na universite nekresťanske pohyby tým cieľom, aby zo školských dvoran sväte križe odstránené byly. Židovskí a iného vierovyznania študujúci napáchnutí duchom bezbožným a liberálnym, nechceli trpeť vo školách university sv. križ, ačpráve táto hlavná škola primasmi a arcipastiermi Uhorska založená a aj dnes zväčša katolíckymi fundáciami udržiavaná, v pôvode jej pevažovať sa musí ako katolícka. Proti tomuto pohybu nepriateľov sv. križa zdvihla sa mládež university katolícka a na jej čele stál Karol Hencz. Po odba-vených štúdiách venoval sa dr. Karol Hencz verejnej správe a voličia okresu Lövé roku 1905. a 1906. vyvolili ho za svojho ablegáta s programom kresťanskej ľudovej strany.

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

(Pokračovanie.)

Nuž ale, aby sme si vec rozumeli, musíme vedieť, čo boli sluhovia a služobníčky u pohanov. Otroci a otrokyne. Rimania v tom čase za peniaze kupovali sluhov, ktorých oni ani za tolko nemali ako hovädá, lebo aj zákon dovolil, že môžu zachodiť s nimi, ako chcú. A tak gazdovia bili, mučili, vraždili ich alebo predali, ako hovädá. Ale aj medzi pohanskými ukrutníkmi našiel sa krotký a dobrého srdca človek, ktorý dobre zachodil s otrokmi a s otrokyňami. Toto pravda veľmi zriedka sa stalo. Ponevác v čase našej rozprávky medzi pohanskými otrokmi aj kresťanskí boli, ľahko uhadneme, prečo sa pohanky ubiehaly zaslúžiť si priazeň svojej panej Klaudie. Pohania preto, aby mali lepší život, kresťania ale preto, lebo dúfali, že podarí sa im Klaudiu, hoc je sestrou cisára, priviesť ku kresťanstvu. V tom čase stávali sa také zázraky a Boh veľmi často udeľoval milosti, s čím dokázať chcel, že viera Ježišova ja viera podľa jeho srdca. Mnoho pohanských pánov a pani dalo sa pokrstiť, lebo videli zázračne svätý život ich kresťanských otrokov a otrokýň. Trpezlivosť, vernosť a lásku ku blížnemu pohania síce neznali. Uznali však, že keď Ježišova viera takto zmení človeka, ona musí byť pravá a spasonosná. Takáto bola aj Klaudia, sestra cisára, a hoc od detinstva vychovávali ju v neludskej pohanskej viere, predsa bola takého šľachetného srdca, ako aj opravdová kresťanka. Pozastavili sa nad tým pohania a nevedeli pochopiť príčinu toho. No my pochopíme, len prečítajme do konca túto rozprávku.

Jedno popoludnie otvorí Klaudia dvere na izbe, kde

jej čelaď bývala. Otrokyne byly pohromade, len Maria chybovala.

— Kde je Maria? — pýta sa pani.

— Bolí ju hlava a piští ustavične, — odpovedala jazyčnica Paula.

— A ty Paula prečo nenosíš ten šperk, čo som ti darovala?

— Tak by mi svedčal ako somárovi báršoňové sedlo, — odpovedala táto. — Nekonečná dobrota je potrebná k tomu, že ty takéto z kade noha, z kade ruka dievča, aké som ja, obdaruješ s tak drahým šperkom, kdežto my aj boz darov sme šťastlivé, veď sme tvoje otrokyne.

— Ja nemám otrokyne, — odpovedala Klaudia, — ja vo vás človeka vidím a dost ľahko ja pochodím z najnižšieho rodu.

Po tejto výpovedi s počudovaním hľadely otrokyne jedna na druhú. Najchytrejšie Paula sa zpomätavala a pýtala sa:

— Čo, ty snáď nie si sestra cisárova?

Klaudia bola práve v dobrej nálade a vyrozprávala im svoj životopis.

— Čujte, ako som sa teda dostala do cisárskeho dvora, — hovorila Klaudia. — Mnoho razy som počula túto udalosť od cisárovej matky. Jednúc, pred palácom slávneho nášho cisára Severusa, sklesla jedna neznáma žena a hneď aj zomrela. Mňa nosila dotiaľ na rukách, keď klesla, padla som vedľa nej. Toto nešťastie nášho cisára matka z obloka videla, rozkázala pochovať zomrelú, mňa ale vzala k sebe, vychovala ma, obľúbila a prijala za svoju. Takto som zostala nevlastnou sestrou nášho cisára.

— Svet ale drží ňu za vlastnú jeho sestru, — riekla Paula.

— Pekný pár, — ozve sa jedna kresťanka z po-medzi služobníc. — Sestra dobrá je ako kus chleba, brat ale ukrutný ako tyger.

Klaudia nenahnevala sa pre prísne slová, lebo dovolila čeladi svojej, aby s ňou celkom otvorene hovorila. Preto pokojne odpovedala:

— Nesúdme tak prísne. Je pravda, že miestodržiteľia kde-tu nemilosrdne prenasledujú veriacich galilejského Ježiša, nerobia to ale na rozkaz cisárov, a ponevác teraz na Východe sa zdržuje, ani nevie o týchto ukrutnosťach. A potom, či nie je povinnosťou každého miestodržiteľa brániť a zastávať starodávnych rímskych bohov?

— Tu nie je reč o obrane starodávnych bohov, lež je reč o prenasledovaní kresťanov, ktoré vypuklo v celej ukrutnosti, — hovorilo to isté kresťanské dievča.

— Tak treba kresťanom, ja ich neľutujem, — skončila jej do reči Paulina.

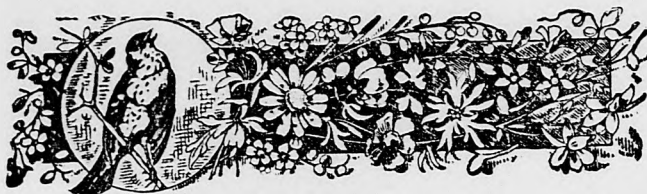
— Ja ich ale ľutujem a bolí ma srdce, keď si pomyslí na nich, — skončila rozhovor Klaudia.

(Pokračovanie nasleduje.)

Kresťania, kupujte len u kresťanov!

Na oberačke.

CHÝRNÍK.

Kráľ v Gedelove. Z Viedne oznamujú, že kráľ prostriedkom novembra odcestuje do Gedelova a tam zostane do počiatku decembra. Kráľ z Gedelova príde do Budapešti a síce dňa 25. novembra cieľom zahájenia delegácii, taktiež aj na obedy, ktoré dajú na poctu členov delegácie. Kráľ z Gedelova 2—3 razy príde do Budapešti, aby dával všeobecný výsluch.

Zdravotný stav arcikniežaťa Ottu. Z Viedne sdeľujú, že arciknieža Otto je už natolko dobre, že vo dne za viac hodín už nemusí ležať v posteli. Ponevadž sa arciknieža čoskoro úplne zotaví, budúci týždeň pravdepodobne presťahuje sa do Viedne, kde sa podrobí novej operácii hrtana.

Smrť. Jazdecký generál Jozef Windischgraetz, veliteľ arcierskej telesnej stráže minulého dňa v noci o 1. hodine na zapálenie pľúc zomrel. Zosnulý narodil sa roku 1831 v Prahe.

Chýry zo Spiša. V septembri viezli od nás na železnici do iných krajov Uhorska 115 kusov rožného statku, 88 oviec a 14 ošípaných, do cudzozemska viezli 3 kusy rožného statku. — Na uprázdnenú hlavno-notársku stanicu v Podhradí vyvolili Gejzu Kiszelyiho, notára z obce Bagyóc. — V Slovenskej Vsi 58-ročný Jozef Groman do studne skočil a sa utopil. Bože chráň každého od nešťastlivej samovraždy! — Na uprázdnenú rímsko-katolícku učiteľskú stanicu v Čarnagure vyvolili diplomovanú učiteľku, slečnu Irenu Konevald. — V Staršej Vsi sa má nová špárkassa otvoriť, ktorá by, ako sa to na nedávnej porade ustanovilo, peniaze na šesť percentov vypožičala a od vkladov štyri a pol percenta dala. To by veľmi dobre bolo, keby sa to uskutočnilo, vtedy by zaiste i terajšia špárkassa, ktorá ešte vše 8 percentov berie a len štyri dáva, dačo popustila a väčšieho srdca sa stala. Pri založení tej špárkassy treba ale pozor dávať, aby hlavné slovo v nej dobrí kresťania mali, ktorí by nie hlavne na svoj vaček, ale na všeobecný záujem pospolitého ľudu ohľad vzali. Keďže tak bude, keď tá špárkassa bude riadená podľa zásad kresťanskej lásky, vtedy bude opravdovým pozhnaním pre celú Maguru. — V Richvalde vyvolili na uprázdnenú rímsko-katolícku učiteľskú stanicu diplomovaného učiteľa Jozefa Oravecz, učiteľa lešnického. — V Markušovciach dňa 14. októbra v noci deväť domov s bočnými staviškami a paláreň baróna Gejzu Máriássyho zhorelo, aj viac kusov statku zahynulo v ohni. Oheň povstal v jednej stodole; príčina, ako povstal oheň, je ešte neznáma. — Dňa 14. októbra opití mládenci robotníka

Edvarda Messnera, keď zo Spišskej Soboty do Matejoviec šiel, na ceste tak velice zbili, že už na druhý deň zomrel.

Oheň. V Krížovej Vsi (spišská stol.) dňa 17. októbra veľký oheň zúril. Zhorelo 18 domov a 20 stodôl. Mnoho zbožia, aj viac kusov statku sa spálilo. Oheň povstal tak, že pri petrolejovej lampe sečku rezali, pričom sa lampa vyvrátila.

Výbuch benzína. V hlavnom meste dňa 18. októbra udalo sa úžasné nešťastie. V dielni Štefana Oszvalda na lekárske obvázky a čistenie rukavíc rozhodilo päťlitrovú nádobu s benzínom, takže dielňa chytila sa plameňom. Oszvald, jeho manželka a pomocník sa nebezpečne popálili a jeho štyriročný syn zhorel na uhoľ. Všetkých troch zaviezli do Rochusovej nemocnice, kde Oszvaldová na drahý deň ráno za hrozných múk zomrela. Mrtvolu Oszvaldovej zaviezli do pitvacieho ústavu ku mrtvole jej synáčka. Oszvald a jeho pomocník Benkő sú trochu lepšie a lekári úfajú, že sa vyliečia. Výbuch zapríčinilo to, že Oszvaldovci pracovali pri petrolejovej lampe, od ktorej sa z benzína vyvinuvšie plyny chytili a rozhodily päťlitrovú nádobu s benzínom, ktorá stála na kastni.

Lapení falšovateľa peňazí. Hlavnomestská polícia už od dávna dávala pozor na vicedomovníka Jozefa Filléra a murára Jozefa Kluku, lebo ich upodozrievala, že oni robia falošné zlatníky, ktoré v poslednom čase až veľmi prišli do obehu. Obidvaja totiž boli už pre razenie peňazí trestaní a tak polícia nie bez príčiny ich upodozrievala. Minulé dni tajní policajti v jednej krčme oslovili Filléra a Kluku, aby sa legitimovali a potom im prekutali vačky. Vec sa podarila, lebo našli u nich celú hrbu falošných peňazí. Hneď ich zatkli, no dobrí vtáci nechcú sa priznať, že kde razili peniaze a ani polícia nevedela ešte najst ich dielňu.

Spálil svoju manželku. Z Debrecína sdeľujú, že Imrich Pálosi, hostinský v Hajduhadháze tieto dni hlásil sa na tunajšej policii a rozpovedal, že mu zhorel dom až po základy a že jeho manželka zahynula a i on sám len horko-ťažko sa oratoval. Vyznanie hostinského vzbudilo podozrenie a preto prisne vyšetrovanie. Vyšlo na javo, že Pálosi sám podpálil svoj dom, svoju manželku zavrhol do jednej izby, takže nešťastnica nemohla pred požiarom ujsť a zhorela na uhoľ. Pálosiho zavrholi do väzenia.

Zkaza jednej obce. V obci Marosdéda (st. Maros-Torda) dňa 19. októbra večer povstal oheň. Posavád zhorelo 111 domov. Požiaru padla v obeť aj fara, notársky úrad a pošta, kde zhorely všetky balíky. Ako povstal oheň, nevedno.

Skočila do rieky. Z Rímu oznamujú, že grófka Barnicorralo dňa 19. októbra v Paderne z 85 metrov vysokého mosta skočila do rieky Adda. Hneď plávali za ňou, aby ju zachránili, no pokým ju vytiahli, nešťastná grófka bola už mrtvá. Grófka bola 45-ročná a mala päť detí. Uďajne preto si vzala život, lebo jej manžel s ňou zle zachádzal.

Štrajk pekárskych robotníkov. Hlavnomestský pekárski majstri dňa 17. okt. vydržovali shromaždenie, na ktorom prítomní boli všetci pekárski majstri. Shromaždenie začalo sa popoludní o 4. hodine a skončilo sa až večer o pol 8. hodine. Majstri prinášali tie najrozličnejšie chýry:

- Robotníci rad-radom hlásia sa do roboty!
- Štrajk sa už skončil!

Tieto chýry zčiasťky sú aj pravdivé. Jedna časť pekárskych pomocníkov totiž obáva sa, že štrajk sa pre nich so zlým výsledkom skončí. Majstrovia, hoc i s veľkými ťažkosťami, vedia zaopatrť obecnstvo chlebom a namiesto drobného pečiva pečú mliečny chlieb. Obecnstvo ohľadom na štrajk je i spokojné. Následkom toho viac sto robotníkov hlásilo sa rano do roboty, ale majstrovia ich neprijali, lebo chceli vyčekať uzavretie valného shromaždenia. Na shromaždení pekárski majstri uzavreli, že všetky požiadavky štrajkujúcich pekárskych zamestnancov odmietnu a robotníkov len za predošlých podmienok prijmu do roboty.

Otrávil sa. Z Koložváru sdelujú, že 53 poslucháčov tamojšieho reformátskeho theologického ústavu za príznakov otrávenia ochorelo. Štujúci v nedeľu dňa 14. októbra večer jedli klobásky a tak nenie vytvorené, že mäso bolo pokazené. 15 z nich nebezpečne ochorelo, no ich nemoc nedáva príčiny ku obavám.

Mrtvolu Trepova pitvali. Z Petrohradu sdelujú, že ponač sa rozniesly chýry, že generál Trepov nezomrel prirodzonou smrťou, lež že ho otrávil, nariadené bolo mrtvolu pitvať a preskúmať. Ako časopis «Novoje Vremja» píše, z preskúmania vysvitlo, že Trepov zemrel následkom z vápnenia žíl.

Vysťahovanie. Z Trenčína píšu, že zo stolice sa ešte vždy hrnie ľud do cudziny a vrchnostenské a zákonné poriadky sú nedostatočné. Z trenčianskej stolice tohto roku do teraz vysťahovalo sa o veľa viac ľudí než v tom istom období lanského roku. Dovedna vysťahovalo sa 1746 osôb a len 491 sa vrátilo. Pohraničná polícia oznámila posavad 53 vysťahovaleckých agentov a 493 ľudí prekazila v tom, aby sa vysťahovali.

Katastrófa v bani. Z Londýna sdelujú, že sa v nedeľu dňa 14. okt. večer vo vingatejských kameňo-uhelných baňach udal výbuch, ktorý asi 30 robotníkov usmrtil. Výbuch bol taký mocný, že v blízkosti baní ležiaca dedinka sa tak otriasla, ako by bolo zemetrasenie. Strojareň sa celá srútila, takže ratovanie bolo nemožné. Z dediny utekali ľudia na pomoc nešťastníkom, lenže do pondelku večera prístup do bane bol nemožný.

Tá besnica. V obci Hilip (stol. Háromszék) sikuľský roľník Ignáč Fábrián tieto dni od rána do večera pil pálenku. Na druhý deň spadol zo stoličky a zomrel.

Zajímavé číslie. Krajinský ústredný štatistický úrad nedávno vydal svoj sošif, z ktorého vysvitá, že v mesiaci auguste tohto roku prirodzený prírast ľudu vzrástol, taktiež aj počet sňatkov.

Ludnatost. V mesiaci auguste roku 1906. narodilo sa v uhorskej krajine 62.642 živých detí a zomrelo 39.592 osôb, tak že prirodzený vzrast ľudu činí 23.050 duší. Z týchto číslie na Horvatsko a Slavonsko pripadá 8149 pôrodov a 4270 smrtných pádov, tak že prirodzený prírast ľudu v Horvatsku a Slavonsku činí 3429 duší. Primerane ku tomu istému mesiacu lanského roku v auguste tohto roku ukazuje sa prajnejší výsledok. Počet pôrodov síce o 600 klesol, ale aj počet smrtných pádov o 8177 bol menší, tak že prirodzený vzrast ľudu v auguste tohto roku je o 6975 duší väčší, než bol v tom istom mesiaci predošlého roku. Ešte prajnejší výsledok ukazuje sa, keď porovnáme dáta prvých ôsmych mesiacov tohto roku s dátami zodpovedného obdobia lanského roku. V prvých ôsmych mesiacoch tohto roku narodilo sa síce o 21.013 menej detí, než v prvých ôsmych mesiacoch predošlého roku, ale aj zomrelo o 61.243 osôb menej, tak že prirodzený vzrast ľudu v prvých ôsmych mesiacoch tohto roku je o 40.230 duší väčší, než v tom istom období lanského roku. Najviac detí narodilo sa na ľavom brehu Tisy, najmenej na pravom brehu Tisy. Najväčšia úmrtnosť bola na ľavom brehu Tisy a najmenšia na pravom brehu Tisy.

Sňatky. V auguste roku 1906. uzavrelo sňatkov v uhorskej krajine 7180 párov; z tohoto počtu na Horvatsko a Slavonsko pripadá 651 sňatkov. Primerane ku tomu istému mesiacu lanského roku v auguste tohto roku uzavreli o 600 sňatkov viac. Zpomedzi 7180 uzavretých sňatkov bolo 1113 miešaných manželstiev; v Horvatsku a Slavonsku uzavreli v auguste len 24 miešaných manželstiev.

Vysťahovanie. V auguste r. 1906. vydali v uhorskej krajine 19.538 passov, a síce 14.016 na vysťahovalecké ciele, 5222 z iného cieľu. Na základe týchto passov vysťahovať sa malo právo 17.285 osôb, iným cieľom do cudzozemska ísť mohlo 8329 osôb, spolu 15.695 mužských a 9923 ženských. Najviac passov znelo do Ameriky, totiž 14.556, potom do Rumunska 1254 a Nemecka 237. V predošlom mesiaci tohto vydali v uhorskej krajine 15.169 passov, v auguste lanského roku ale 13.575 passov.

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomozeno stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťažkostiach. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odprávi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 1/2, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskedý, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4 1/2 % tové požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Ku cieľom parcellovania povoluje ústav do 2/3 ceny veľmi pohodlné požičky. Zvláštné vysvetlenia podávame zdarma.

Assentírky vo Spiši. V spišskej stolici prevedené budú assentírky v nasledovnom poriadku: Dňa 25. okt. v Kežmarku (mesto), predvolané je 80 vojopovinných; dňa 26., 27. a 29. okt. tiež v Kežmarku (okres), predvolané je 550 vojopovinných; dňa 30. okt. v Lubici, predvolané je 58 vojopovinných; dňa 31. okt. v Belej, predvolané je 63 vojopovinných; dňa 2., 3., 5. a 6. novembra v Starej Vsi, predvolané je 748 vojopovinných; dňa 8. a 9. novembra v Spišskej Sobote, predvolané je 518. vojopovinných; dňa 10. novembra v Poprade, predvolané je 28 vojopovinných; dňa 12. nov. v Gölniczbányi (mesto) predvolané je 150 vojopovinných; dňa 13. a 15. nov. v Gölniczbányi (okres), predvolané je 733 vojopovinných; dňa 17. nov. v Levoči (mesto), predvolané je 133 vojopovinných; dňa 19. a 20. novembra v Levoči (okres), predvolané je 295 vojopovinných; dňa 22. nov. v Novej Vsi (mesto) predvolané je 171 vojopovinných; dňa 23., 24. a 26. nov. v Novej Vsi (okres), predvolané je 598 vojopovinných; dňa 27. novembra vo Vlachoch, predvolané je 75 vojopovinných; dňa 28. nov. v Podhradí (mesto), predvolané je 90 vojopovinných; dňa 29. a 30. nov. v Podhradí (okres), predvolané je 466 vojopovinných; dňa 12. nov. v Starej Lubovni (mesto), predvolané je 86 vojopovinných; dňa 13. a 15. novembra v Starej Lubovni (okres), predvolané je 643 vojopovinných. — Tí budú teraz assentovaní ktorí sa roku 1883., 1884. a 1885. narodili.

HOSPODÁRSTVO.

O sporivých sýpkach.

III.

Natoľko sme už prišli, že sme zaslali stanovy spol- kovej sýpky ministerstvu k potvrdeniu. Ten čas zakiaľ zpiatky prídu, použijeme k tomu, aby sme si zaopatrili potrebné veci. Najsamprv treba nám miestnosť, kde budeme držať zbožie. Ponevác nie sme natoľko majetní, aby sme si hneď vystavili sýpku, tak dočasne zariadime k tomu cieľu poval školy alebo obecného domu. Poval už aj z toho cieľu zodpovie, lebo len vymazať ho treba a je dobre, jestli je aj nepríležitosť, nuž z počiatku musíme sa obísť, ponevác viaže nás chudoba. Súce miesto najst je síce povinnosťou výboru. Môže to byť veľká komora alebo izba, len nech je úplne suchá a vetrivá. Najlepšie by bolo, keby sa vystavila sýpka, lenže bez peňazi nedajme sa do toho. Nech je hoc kde tá sýpka, musí byť poistená oproti ohňu a oproti kminom. Keď už máme miestnosť, poveríme pár prednejších občanov s podpisujúcimi hárkami, ktoré sme ešte z valného shromaždenia vypustili a na ktorých údovia s vlastnoručným

podpisom zaviazu sa, že toľko a toľko hektolitrov raže, pšenice, jačmeňa odovzdajú do spoločnej sýpky. Že aké druhy zbožia budú údovia skladať, to od toho závisí, čo sa rodí na tom okolí. Mnohé sorty neradím držať, lebo k tomu treba veľká miestnosť a je to spojené s veľkou prácou.

Jaknáhle obdržíme potvrdené stanovy, kúpime su- sáky, lopaty, metly, miery, dva zámky na dvere a po- trebné knihy. Do jednej hlavnej knihy značia sa výdavky a do druhej prijmy. Mimo tohoto dáme vytlačif knižočky pre dlžníkov, aby každý z nich po ruke mal svedoctvo, čo a koľko požičal a kedy vrátil. Tiež dáme vytlačif obligácie, aby sme nemuseli za každým nové písať. A takto by sme už mali všetky potrebné veci, len práve najpotrebnejšie, to jest obilie chybuje. Po žatve oslovíme tých, ktorí podpísali hárok, aby priniesli do sýpky to obilie, ktoré napred značili. Sýpkár a dozorca odmerajú obilie každého jedného úda a naznačia ho do hlavnej knihy. Od tohoto času sýpku, pre lepšiu istotu na dva zámky zatvárajú. Jeden kľúč je u sýpkára a druhý u dozorca. Takto nashromaždené obilie treba potom ča- stejšie obracať.

Ku koncu zimy odmerajú celú zásobu obilia a takto vedieť budú, že koľko môžu požičať z jedného alebo z druhého druhu. Výbor na zasadnutí určí deň požičky, on vymerá obilie dlžníkom a vystaví obligácie. Tieto najprv podpíše dlžník, potom dvaja káventi a len potom dvaja svedkovia. Sýpkár a dozorca naznačia do denníka mieru požičaného obilia a vystavia knižočku pre dlžníka. Túto mu doručia a obligáciu odložia. Takto počne sýpka svoje účinkovanie.

O rok po žatve osloví výbor dlžníkov, aby v určitý deň prinavrátili vypožičané obilie. Toto sýpkár a dozorca odoberú, odmerajú ho, či ho je toľko a či je v ňom aj 8 procentov interestu. Oba naznačia to do knihy, tiež aj do dlžníkovej knižočky a vrátia mu obligáciu. Nenie síce zákonom, že dlžník v určitom čase musí obilie navrátiť, lebo môže termín predĺžiť, lež dobre je, keď z prvoti zadrží termín, ba treba ho povzbudzovať k tomu. Ak by ale daktorý dlžník nevedel vrátiť vypožičané sí obilie, tak má právo obnoviť obligáciu, ale interest neomylné musí platiť. Jak by obligáciu neobnovil, ba ani len intereste neplatil, vtedy musí platiť poostalý interest, ktorého veľkosť výbor určí (na pr. od metrického centa, na týždeň pol kila).

Účty z ročitého šafárenia vydávajú s komcom sep- tembra na valnom shromaždení. Jak sýpkár tak aj do- zorca (každý osobytne) vyhotovia účty jak z prijmov tak aj z výdavkov, ktoré potom valné shromaždenie kon- trolluje a za dobré uzná. Čistý výnos obráti sa má na ten cieľ, ku ktorému sýpku zariadili.

Udal som v krátkosti povolanie a manipuláciu spol- kovej sýpky. Že je to vec šlachetná, netreba dosvedčať; má nás ona povzbudzovať, aby sme nepustili na hluchú čo sme o nej v našom milom «Krešťane» čítali. Pomery naše sú také, že prinútený sme sporiť a šanovať si čo máme. Krešťanskou povinnosťou je zadržať si krešťanské

ústavy, ako: školy, kostoly, sirotáre atd., tiež aj na pomoc byť bližným našim. Spôsob k tomuto dajú nám sporivé sýpky. A preto, kde len možno, zakladajte takéto. Sú aj na Hornom Uhorsku okolia, kde aj so spolkovými sýpkami možno konať dobročinnosti. Len sa dávajte do práce, lebo je to starodávna pravda: «Pomôž si človeče, aj Boh ti pomôže». *Ondrej Hladký.*

DOPISY.

Fridmann (Spišská Magura).

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Krestane».

Táto obec leží pri rieke Dunajec, na tej rovine, ktorá ku poľskému Novému Tarhu ťahá.

Spočíta 1173 slovenských obyvateľov, z ktorých je asi poltrefasto v Amerike.

Už roku 1073. bola tam fara. Roku 1587. odobrali luteráni kostol a mali ho až do roku 1640. Teraz tam niet luteránov. Hovoria, že v tomto kostole by bol býval i slavný poľský kráľ Sobiesky, keď sa vrátil z Viedne, kde roku 1683. pomáhal Rakúšanom Turka zbiť a že v tom starom kostole držal poďakujúcu pobožnosť za víťazstvo.

Ľud je pracovitý a zaoberá sa s roľníctvom. Od novšieho času vyššie 300 ľudí nepije pálenky. Dobrý následok toho už zbadaf na hmotnom zdvíhaní sa ľudu. Hmotne napreduje, vzdelávať sa, čítať — bohužiaľ — nechce, noviniek ako by sa bál, ani za svet by si nepredplácal na daktorý časopis. Ani o školu nedbá, deti len tak posielajú riadne do školy, keď ho štrófajú, na školské knihy ani haliera by nechcel obetovať. Tak sa zdá, ako by na veky len hlúpymi Janami chceli zostať! Na kostol, ktorý by už veľmi potreboval obnovenia, tiež nechcú veľmi obetovať!

Ako všade inde, tak ani tu židov nechýbuje, jest ich osem rodín.

Čo je po dedinách zriedkavosť, je tam i jedna kresťanská kréma, židovské sú dve.

V obci je interessantný, pekný, veľký, kaštieľ, ale už prázdny, už sa pomaly porúca, ktorý už len ako pamiatka starých slávných časov stojí.

Ku fridmanskej farnosti patrí i v blízkosti ťeziaci Falštín, kde terajší ablegát staro-lubovenského volebného okresu barón Karol Jungensfeld býva.

S ľudovým pozdravom.

Magurčan.

Sóskút.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestane».

Aby videl svet, že my tu v stolnobelohradskej stolici vrele sa zaujíname za kresťanské pohyby, posielam krátku zprávu o tom, ako sa u nás utvoril spolok kresťansko-sociálny. Ešte v auguste chodil u nás socialdemokrat menom Farkas, vyslúžený čizmár z Nitrianskej a vábil našich kamenárskych robotníkov, aby sa prihlásili ku červeným socialdemokratom. Tí si tú vec nerozvážili a sadlo ich čizmárovi ľahkomyselne na čirísi asi päťdesiat.

My kresťanskí robotníci a verní katolíci svolali sme na deň 30. septembra shromaždenie robotníkov ku ktorému prišiel z hlavného mesta pán Andor Szalánczi, ktorý v jeho reči červeným socialdemokratom tak náležite zaslúžil a všetkých prítomných za pravdy kresťanské natoľko oduševnil, že sme hneď uzavreli založenie «Kresťanského Robotníckeho Spolku». Držali sme potom sriadujúce shromaždenie, na ktorom predsedom bol Pavel Bilik a rečnili: pán farár Karol Kálmán a p. učiteľ Benedek. Prihlásilo sa ku nám hneď 130 členov. Vyhlásili sme preto spolok náš za sriadený a vyvolili sme i hneď správu a výbor spolku. Vyvolení sú do správy: predseda Ján Rozbora, pokladník Ondrej Kužel, zápisník Franc Mihál. Do výboru vyvolení sú: Jozef Krenko, Anton Pac, Franc Mahalica, Štefan Abel, Martin Mészáros, Franc Mihál.

Socialdemokracia je u nás už celkom fuč a čizmár Farkas môže zas do Nitrianskej ísť na čirísi vrabečov lapať.

P. B.

Zákopče (trenč. stolica).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krestane».

My Zákopčania mnohých slávností a radostí sme sa už dozili pri našom obľúbenom a horlivom pánu dekanovi Demetrovi Durčanskom, čo nám okolití ľudia doznávajú. Za 20 rokov, čo on medzi nami účinkuje, už päť razy sme mali sväté missie, čo na veriacich dobre je poznať...

Najnovšie dňa 15. októbra b. r. mali sme tu mimoriadnu a zriedkavú slávnosť, totižto 50-ročné jubiléum, ktoré dôstojný pan Jozef Durčanský, milovaný to brat nášeho dôstojného pána dekana slávnostným spôsobom u nás odbavil.

K tejto slávnosti nielen my Zákopčania, ale i z okolitých farností dostavilo sa mnoho ľudí. O 10. hod. vyšli sme v tom najväčšom poriadku so zástavami z chrámu Pána ku fare pre nášeho už nám dobre známeho 74-ročného starčeka a 50-ročného kňaza, aby sme ho do malebného a kvetinami okrášleného chrámu Pána dovedli.

Napred išly školské dietky, potom mládenci, za nimi mužskí, za tymito pannenky bielo oblečené, ktoré spre-vádzaly starčoka-jubilanta vo sprievode kysuckého kňazstva a konečne šly ženské. Za hlaholu zvonov a spevu Marianskej piesne, patrónky uhorskej, prišli sme do ozdobeného chrámu.

Tu si náš starčok-jubilant slziacim okom pozrel na ozdobený oltár a milým hlasom započal: «Te Deum laudamus», po ktorom započal svoje druhotiny, to jest 50-ročnú zlatú omšu sv., pri ktorej mu prislúhovali čo asistenti jeho drahý brat Demeter Durčanský, náš pán dekan; dôstojný pán dekan rakovský, Ján Szecsányi, pán farár makovský, pán farár vysocký a náš obľúbený pán kaplán Alexander Rus.

Po evanjéliume vystúpil dôstojný pán dekan Ján Szecsányi na kazateľňu, aby — ako on prehovoril — vyjadril ľudu túto vznešenú slávnosť. Započal svoju krásnu kázeň s tymito slovami: «Dobrý boj som bojoval, vieru som zachoval, dúfam, že mi dá môj najvyšší večný pastier korunu života», na to rozobral prvú sv. omšu, čo «prvotiny» novovysväteného kňaza, aký to rozdiel medzi 50-ročným kňazom, ktorý dnes svoje «druhotiny» slávi; pýtal sa jubilanta: «Dôstojný otče! kde sú váš otec a matka, kde sú vaši bratia a sestry, kde sú vaši kollegovia, čo s vami boli vysvätení?» Veď zo všetkých týchto nenie tu len váš drahý brat, tunajší pán dekan a dve vaše sestričky. Och, veľký to rozdiel vašich «prvotín» a «druhotín».

Na to kazateľ kládol na srdce veriacim stav jedného dobrého kňaza a jeho účinky; s tým rozdielom veriacich, ktorí ho poslúchajú a ktorí si ho nevšímajú a s ním opovrhujú...

Konečne vyzval dôst. pána jubilanta za požehnanie pre všetkých shromaždených a prosil ho, aby si pri svojej «zlatej» sv. omši urobil «rozpomienku» nielen na tých, ktorí pri jeho «prvotínach» boli, ale i na nás, ktorí jeho «druhotiny» oslavujeme.

Po tejto krásnej kázni slúžil ďalej svoju «zlatú» svätú omšu náš známi a milý jubilant a potom sme všetci dostali z jeho «druhotín» požehnanie a obrázok; ale nielen ten do knižky, lež do srdca; lebo kazateľ pripomenul, že ako od kňaza, tak od každého z nás, bude jednú večný Sudca pýtať: «Vydaj počet z vládarstva svojho!» Aby sme žili tak, žeby sme jednú všetci odpovedať mohli: «Dobrý boj som bojoval, vieru som zachoval, úfam, že obsiahnem korunu života večného». Daj to, Bože, našemu jubilantovi a všetkým nám, ktorí tú Tvoju svätú vieru vyznávame a za ňu — bojujeme! Amen.

Po skončení tejto zriedkavej slávnosti shromaždení veriaci rozišli sa v tichosti domov s tou krásnou rozpomienkou a želaním, aby nám Pán Boh doprial ešte mnoho takýchto radostných dní dožiť. A, Č., učiteľ.

**Zadovážujte predplatiteľov pre
«Kreštan-a»!**

Spisy redakcii zaslané.

I. Svätý Anton Paduanský, v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

II. Breznové Kvety. Malému Ježiškovi v kytku sviazal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelitského. Cena 60 halierov.

K dostaniu v kláštore Karmelitov, Budapest, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: Pátričky sv. Antona po 10 halierov, Agnušky sv. Antona so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj pátričky Ježiška po 10 halierov a Agnušky Ježiška po 6 halierov.

Kráľovna Sv. Ruženca. Mesačné novinky pre mariánskych čitateľov. Rediguje a vydáva veľk. pán Štefan Pironcsák, titulárny kanonik, dekan, školdozorca a jablonský farár v Jablonke (oravská stolica). Už osemnásť rokov neunavne koná časopis tento apoštolskú missiu medzi čitateľmi mariánskymi; ukazujúc im cestu, po akej majú kráčať, ako verní katolíci, verné dietky cirkve rim. katolíckej; vedúc ich svojima článkami cestou z Nazaretu až na Golgotu; udrzujúc ich vo viere; posilňujúc v nádeji; rozpalujúc srdcia láskou k Bohu Otcu, k Pánu Ježišu Kristu, k Bohu Duchu Svätému, k obete sv. omše, k prevelebnej Sviatosti Oltárnej, k Matke nebeskej atď. Vrele odporúčame všetkým údom «Spolku Božského Srdca Ježiša Krista», «Braterstvu presväteho Ruženca», «Živeho Ruženca», «Braterstva sv. Škapuliara» a údom inších braterstiev. — Objednať kedykoľvek. Kto sa chce s ňou obznámiť, nech si prosí na ukážku jedno-dve čísla. Písať treba na: Redakciu «Kráľovnej Sv. Ruženca». Jablonka. Árva megye. — Predplatná cena na celý rok 80, to jest osemdesiat krajciarov, alebo 1 koruna i 60 halierov.

Alleluja. Duchovný katolícky spevník s obradami nótami (nápevami). Sostavil Štefan Janovcsik, farár likavský. S odobrením cirkevnej vrchnosti. — Obsahuje 352 strán, 306 piesní, úplné nešpory a všetky obrady ako: na Hromnice, Veľkú noc, Krížové dni atď., všetky s nótami zaopatrenej. — Cena jedného výtisku. v plátne viazaného s obrázkom 1 kor. 60 halierov. — Za vopred zaslaných 1 kor. 80 hal. pošle ho vydavateľ franko pod krížovou obálkou. — Tam je k dostaniu: «**Requiem aeternam**» spevník opatrený s nótami, viazaný. Cena 72 hal. — Objednávky majú byť upravené do Likavky, ostatná pošta Ružomberok (Rózsahegy). Stolica liptovská.

Sviatosť birmovania, pre birmovancov. Napísal dekan a farár dr. Jozef Janda (Csermend, u. posta Kis-Vicsáp, Nyitra megye). 32 strán. Cena 10 halierov. Vrele odporúčame.

Stanovy a Odpustky všeobecného Sväto-Omšového Spolku pod preslávnym Menom, pod Ochranstvom a so vzývaním milostiplnej a nepoškvrnene počatej Matky Božej Marie u P. P. Františkánov v Ingolštadte utvoreného. — Z pôvodiny nemeckej s dovolením Dôst. Biskupského Generálneho Vikáriátu v Eichstát-u vydanéj. Tlačou Karla Salvu v Liptovskom Ružomberku (Liptó-Rózsahegy).

Posol Božského Srdca Ježišovo časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuítov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov

Kreštania kupujte len u kreštanov!

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 23. októbra.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 14:30—15:35, peštianska K 13:95—15:10, stolno-belehradská Kor. 13:85—14:10, banátska K 13:90—14:40. — **Raž:** K 12:45—12:85. — **Jačmeň:** na krm K 12:30—13:70. — **Ovos:** prvotriedny 14:30—14:70, druhotriedny 14:20—14:30. — **Kukurica:** K 13:35—13:50. **Repica:** K 30:50—31:50. — **Proso:** K 11:00—11:40.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	25:60	24:60	23:60	22:20	21:20	19:70	18:30
		č.	7	7½	8		
		K	16:70	14:90	12:30		

Drobné otruby: K 9:10, hrubé K 9:70.

Datelinové semä: lucerna (prima) K 96:00 do 116:00 za 100 kilogr.; datelina K 92—120.

Zemiaky: ružové K 3:40—3:80, žlté K 3:80—4:20 za 100 kilov.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 22:00—23:—, tarkavá K 20:00—21:00. — **Hrach** čistený: K 24:00 do 42:00. — **Šošovica**, veľká čistá: K 70:00—80:00. — **Koňské semä:** K 22:00—23:00. — **Lanové semä:** prima K 18:00—19:00. — **Rasca** (kráin): 78:00——. — **Mak:** K 78:00——. — **Ladník:** K 00:00—00:00. Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: **Cukor** v klobúkoch K 72:00 do 73:50, kockový K 74:50—75:00, žltý K 72:50—73:00 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 43:50, fiumánsky White-Star (***) K 40:50 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 24:00—25:00, slavónsky K 39:00 do 39:50 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 28:50—30:00, srbské (100 kusové) K 27:50—28:50.

Sviňská masť: budapeštianska K 140:00—141:50.

Slanina: vidiecka K 140:00—142:50, mestská 4 kusová K 110:00—111:00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K 143:00 do 144:00. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden baril 38:50—39:00.

Vajcia: prima uhorské K 93—95, podľejšie K 86 do 88 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2:30—2:50, k vareniu K 1:50—1:60, syr 15—20 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 1:60 do 1:65 za kilogramm; kurence k smaženiu K 2:00—2:20, kurence k pečeniu K 1:40—2:60, sliedky na polievku K 3:20—4:00 za jeden pár.

Kreštania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Starostlivosť našich gazdín slúži k dobrému rodine!

Kathreiner Kneipp sladová káva

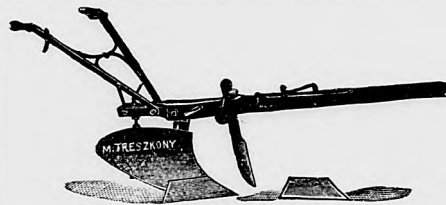
Je tá jediná sladová káva, ktorá zvláštnym spôsobom dorábania Kathreiner dostáva príjemnú vôňu a ľuboznú chuť bobkovej kávy.

Veľké jej, a všestranne uznané zdravotné výhody opätne uznané sú a potvrdené tými najvyššími hodnotami vedomostí.

Pri veľkom úsporeni v každom gazdovstve, každodenné požívanie jej je zvlášte pre mládež nevysiovnej ceny!

Pri kupovaní spomenut treba dôrazne meno KATHREINER a pýtať vždy len pôvodné balíky s ochrannou známkou »farára Kneipp«

Páni hospodári!

ako: mlátačky s ocelovými guľčkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečkovice atď. — Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Bitese).

Tí páni, ktorí by chceli za províziu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa.

Len umňa dostanete tie najlepšie, tohto času za nájdokonejšie uznanie hospodárske stroje

Len 75 kr.

Ďalekohľad.

Veľmi praktický vynález môže sa ľahko vo vaku nosiť a na palicu pripaviť. Ukazuje do vzdialky viacej hodín. Cena s úpravou upotrebenia 1 kus 85 kr., 3 kusy 2 zl. 40 kr. II. jakovosti 75 kr.: 3 kusy 2 zl.

Rozposlanie pri predbežnom doposlaní ceny.

JÁN KONRÁD Prvá dielňa na hodiny Brúx 666. (Čechy.)

Cenník s viacej než 1000 obrazmi na žiadosť zdarma.

TELEGRAM!

Sukne polovlnené po ... 70—75 kr. a vyše.
 Sukne grisetové vyšivané po ... 1 zl. 20 kr. a «
 Sukne satenové tlačené modne po ... 93 kr. a «
 Sukne kanafasové modne po ... 1 zl. 10 kr. a «
 Sukne atlasové modne po ... 1 zl. 5 kr. a «
 Sukne glotové, prádlo biele i delnicke, zástery všetkých druhov, obrusy, supravý, plátina, atd., všetko v rozličných farbách a modních vzorkách vyrába a dobierkou ľavne zasiela :

tkalcovna A. Jelínka v Jimramově.
Vzorky zdarma a franko.
 Podporujte malopriemysel! a len čistu ručnú prácu!

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohate ilustrovaný cenník, ktorý viac než 3000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

HANNS KONRÁD
 I. hodinová fabrika a exportní obchod
BRUX No. 1233. (Česko.)

5 korun!

V tejto jakosti bez subehu.

Opravdivé švajcarské hodinky system Roskopf Patent, kotva remontoir s pevným antimagnetickým kotveným strojom so zákrytkou opravdive emailovanou (nie papier) s ochrannou olovennou známkou, vo futráli z pravého niklu, so šarnír pokryvkou s chodidlom 36 (nie 12) spozlácenými ručičkami so zárukou 3 rokov, vyprobované, kus za 5 kor. Sukazovateľom sekund 6 kor. Vo futráli zo striebra bez ukazovateľa sekund 10 kor. Sukazovateľom sekund kus 12, 50.

Zámena dovolená, alebo navratenie penazi bez zračky. Zasiela sa s počtovou dobierkou

Ján Konrád prvá dielňa hodín Brúx 425. (Čecky).
 Bohato vystavený cenni vyše 1000 vyobrazením potiera sa na žiadosť bár komu zdarma.

Nekupujte hodiny.

Kým nevedíte náš cenník. Dostanete za:

1.50 zl. 3.50 zl.

Nikkel Roskopf hodinky ... 1.50
 Golím Roskopf " ... 2.50
 Strieborné Roskopf hodinky 3.50
 S dvojou pokrývku ... 5.00
 S 3. striebornou pokrývkou ... 5.00
 Tenké ocelové hodinky ... 3.50
 Americké zlatodubl. hodinky 5.00
 Pôvodné Roskopf patenthod. 3.50
 Pôvodné «Omega» ... 9.50
 Strieborná panciel retiazka 1.00
 14 karat. zlaté hodinky ... 8.50
 14 karat. zlatá retiazka 10.00
 14 karat. zlatý prstienok 2.00
 Pendlové hodiny ... 2.80
 So zvukom vázových zvonov 4.50
 S muzikou 6.00
 Kukučkové hodiny ... 2.50
 Kuchynské hodiny ... 1.20
 Budič hodiny ... 1.20
 Budič v noci so svetlom ... 1.50
 S dvojím zvonom ... 1.75

Troch rokov záruka na písme za veci nezodpovedné vrátia sa peňaze. Rozposielanie s poštovou dobierkou.

Mikša Böhnel hodinár

Viedeň, IV., Margarethenstrasse 27. (vlastný dom).

Treba pýtať s 2000 obrázkami opatrený cenník franko a zdarma

Singer stroje na šitie.

Celkom nové bez hluku 30 zl.; odborné vedecky opravené od 12 zl. višej pri dorostaní. Cenníky zdarma a franko posielajú:

Jozef Habán umelecký strojník
 Budapest, Almássy-plac 14.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor.—24 kor. Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti výnimkou dovolenéjší sa poštové útraty vynahrádza. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

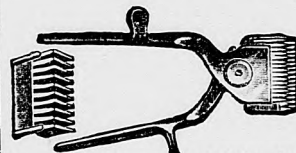
Dr. FLESCH-a lieh proti lámke

jedine istý liek proti reume, lámke, boleniu rúk, nôh Učinkuje podivne chytró a istotne. K dostaniu: v

Dr. FLESCH-a lekárni ku KORUNE Győr (Ráb) Baross-u. 26.

1/2 decilitrová fľaška na prábu 2 kor.; proti zastaralej nemoci veľká fľaška pre «rodinu» 5 kor. 3 malé, alebo 2 veľké fľašky pre «rodinu» posielajú sa franko.

Sám sa vypláca!

Na prábu 30 dní pošlem najľahší, niklovaný prvý jakovosti solingenský stroj «Atlas» na strihanie vlasov, dla mojho cenníka, teda bez všetkého rizika pre objednávateľa, len preto aby som o nedostiziteľnej zvláštnosti jeho každého presvedčil mohol. Stroj tento na strihanie vlasov vyhotovený je zo solingenskej ocele prvej triedy, je najľahšej niklovaný, s 38 zubami, s 2 hrebeňami k vyčisteniu, je pripravený k trojakému strihaniu asice na dĺžku vlasov 3, 7 a 10 mm, vo fajnejšej škatulke a s úpravou upotrebenia tak že bar kto hneď strihať môže. Cena úplne vystrojeného stroju 3 zl. Stroj tento sa sám vyplati zvlášte v rodinách kde su deti bo sa výdavok zaň už za štvrt roka navráti. Chybne stroje k strihaniu vlasov, ktoré v krátkom čase vypovedia službu nedrží na sklade. Stroj k strihaniu brady len v najľahšej jakovosti so strihom 1 mm. 2 zl. 50 kr. Nožnice k strihaniu koní a psov 2 zl. 50 kr. Rozposielajú sa poštovou dobierkou vývozný dom **Ján Konrád, Brúx 668.** (Čechy). — Cenník s viac než 1000 obrazmi franko a zdarma

500 Korún

vyplatiť tomu, komu by po upotrebovaní. **Bartillovej ústnej vody**, jedna fľaška 70 h. prinavrátilo sa bole nie zubov alebo zápach, z úst. (franko-Zasielka 95. h. osobyte). **E. Bartilla-Winkler, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č 1.** Ziadajte si v lekárni **Bartillovu vodu** na zuby. Kto by nám oznámil nejakých napodobňovateľov ten bude štedre obdarený. Na miesta, kde by táto voda nebola k dostaniu, pošlem 7 fliaš za 5 K 20 h. frankov. Jednu flau nepošlem. 308

Šijacie Stroje.

Veľmi dokonalé-bez chyby a ku každému eielu. Podľa garancie od 10 zl. až do

25 zl. Vždycki Kdostaniu u. 812 **Alojza Habán** mechanika v Budapešti VII. Izabella-ter 3. Cenník pošlem každmeudarmo

Kanáliky z Harzu.

Pôvodný kmen Seifert, nový moderný smer-spevn. najľahšej premiovanej správi za 8, 10, 12, 14, a 60 korun. Záruka. čas pruby. Veľký obrázkový cenník a kniha o dýchove a opatere zdarma. **J. Kern, dochovateľ kanálikov Schlackenwerth Čechy.** 287

Poveterná - harmonika.

Osozná novota!
 Carokrásna muzika!

Tento stroj možno upevniť na domy, stromy a žrte v zahradách a pri najmenšom vetriku vydáva on ľubozvučné hlasy a akordy. Poveterná harmonika je 28 cm. dlhá a koštuje kus **len 3 kor.; len** s poštovou dobierkou rozposielajú vývozný dom hudobných nástrojov **Ján Konrád Brúx 667.** (Čechy) Treba žiadať si franko a zdarma veľký cenník s viac než 1000 obrazmi.

Oznamy prijíma: :

:: :: administracia

„Krest'an“

Budapest, Szentkirályi-u. 28.